

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

РЕПКО І.П., ОДАРЧЕНКО В.І., ЗАДОРЖНЯ Я.І. Гуманізація освітнього процесу в умовах воєнного стану: нормативний аспект	159
РЕШКО В.Й., ГОРВАТ М.В. Особливості розвитку творчого мислення учнів початкової школи	161
РОЗМАН І.І., ВОНЧАК Я. В. Інформаційно-комунікаційні технології: чинник підвищення якості освіти	164
РОЗМАН І.І., ГАРАГОНІЧ І.В. Адаптація молодого педагога до роботи в школі: методичні засади	166
РОЗМАН І.І., МАРИНА І.І. Інноваційні підходи до підготовки педагогів у контексті реформування системи вищої освіти	168
РОЗМАН І.І., ЧОПЕЙ М.І. Підготовка вчителів початкових класів до використання ігрових технологій	169
РУСИН А. Theoretical basis of teaching lexical material of senior school learners at the english language lessons	171
РЯБЕЦЬ Д.В. Педагог як фасилітатор інноваційного освітнього процесу	173
СИМОНЯН В. В. Етапи розвитку етнокультурної компетентності майбутнього викладача вокалу	175
СІДОР Ю.І., ТОВКАНЕЦЬ Г.В., КОСТИНСЬКА О.В. Принципи національно-патріотичного виховання дітей в українській початковій школі	177
СОФЛКАНИЧ І. М., ПИНЗЕНИК О. М. Аналіз моделі оновлення розвивального середовища ЗДО	179
СОЧКА О. М., ПИНЗЕНИК О. М. Компоненти інноваційної компетентності керівника закладу освіти	181
СУХАРЮК О.І., КОБАЛЬ В.І. Історичні особливості розвитку закладів позашкільної освіти Закарпаття кінця ХІХ – початку ХХ ст.	183
ТЕЛИЧКО В. Ю. Можливості технології «Квест» під час вивчення студентами іноземних мов	185
ТОВТИН А.І., ЛІБА О.М. Технологія «Створення ситуації успіху»: теоретичний аналіз	187
ТОМПА-БАЧКОВ Є. Т., ЛАЛАК Н. В. Професійна мобільність учителя: сутність дефініції	189
ТРИФАНОВА Д. А., БРИЖАК Н. Ю. Формування культури спілкування молодших школярів в освітньому процесі	191
ТЯГУР В.М. Переваги інтегрованого курсу «Дизайн і технології» для розвитку технологічної освіти у початковій школі	193
ФЕЛЬЦАН І.М., СУЧКОВА О.А. Комбінована наочність як ефективний засіб формування лексичної компетентності учнів старшої школи	195
ФЕНЦИК О. М. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів до комунікативно-мовленнєвого учнів	197
ФЕНЦИК О. М., РЕПЯНЧИН О.Л. Педагогічні засади формування читацької грамотності молодших школярів	200
ФЕНЦИК О.М., СТЕПАНЮК Б.Ю. Мовленнєвий розвиток здобувачів початкової освіти на уроках української мови: зміст та основні його напрями	202
ФЕНЦИК О. М., ШУХ М.А. Формування творчих здібностей молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі	204
ФІЗЕР В.С. Формування педагогічного артистизму майбутнього вчителя музичного мистецтва	206
ФІЗЕШ О.Й. Діяльність закладів професійної освіти в Закарпатті (50-80 рр. ХХ століття)	208
ХОМА О. М. Інноваційні тенденції у методиці викладання мовно-літературної освітньої галузі	210

урахуванням його словотвірних і функціональних особливостей; 4) образність мовлення особи залежить від її роботи над переносним значенням слова; 5) на розвиток в учнів мовно-естетичного чуття значною мірою впливає асоціативне мислення й увага до образного значення лексичних одиниць» [2, с. 28].

Для розвитку лексичної компетентності в адаптаційний період (5-6 класи) пропонуємо різні за складністю та спрямуванням види робіт.

1. Хвилинки «Збагачуємо своє мовлення», що передбачають тлумачення сутності слова. Методика проведення така: вимова та запис слова; з'ясування значення за Великим тлумачним словником сучасної української мови; добір синонімів, антонімів; уведення в словосполучення, речення.

2. Ігрові вправи: «Яке слово заховалося?», «Аукціон», «Власні назви мого краю на карті України», «Конструктор» та інші.

3. Творчі вправи: доберіть слова із прямим та переносним значенням, синоніми, антоніми, знайдіть фразеологізми; складіть речення з омонімами чи багатозначними словами; відновіть прислів'я та інші.

4. Текстотворчі завдання: відредагуйте текст; за ключовими словами складіть власний; слухання-розуміння текстів різних стилів і типів мовлення та інші.

5. Компетентнісні завдання: відновіть зміст тексту, складіть діалог на одну із мовленнєвих ситуацій за ключовими словами; побудуйте текст про правила поведінки біля річки (ставка, озера) та інші.

Пріоритетними вважаємо завдання, що спрямовані на дослідження слова: походження, граматичного значення, ролі у реченні чи тексті.

Концепція Нової української школи передбачає вивчення мови на основі інтеграції. Вважаємо за доцільне на уроці української мови використовувати для лексичного аналізу художні тексти програмової української літератури.

Отже, ми охарактеризували окремі аспекти методики формування лексичної компетентності на уроках української мови в адаптаційний період.

Література

1. Закон України. Про освіту. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Кучерук О. А. (2018) Формування лексичної компетентності учнів у процесі навчання української мови з використанням методу проєктів. *Українська мова і література в школах України* (1). С.26-31.
3. Новосолова В. (2014). Методи, прийоми й засоби навчання в процесі формування лексичної компетентності учнів 5–7 класів. *Українська мова і література в школі*. 3 (113). С.19–23.

УДК 373.3.026:37.091.33-027.22:796(043.2)

РЕНДЗЕЙ В.М., ТОВКАНЕЦЬ Г.В.
Мукачівський державний університет

ДИДАКТИЧНА ГРА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Гра є надзвичайно ефективним засобом навчання в початковій школі, та слід зазначити, що вона не є універсальним методом. Відомий педагог-науковець К. Ушинський застерігав проти «забавляючої педагогіки». Він чітко

підкреслював, що за допомогою засобу гри значно легше навчити дитину читати, писати, рахувати, але більш серйозна навчальна робота потребує від дитини більшої сконцентрованості, серйозності та зосередженості.

У відомих працях сучасних педагогів, таких як Н.Бібік, О. Ворожейкіна, Н.Підгорна, Н.Скрипченко зазначалось, що місце гри в навчальному процесі змінюється: чим менше розвинений вольовий компонент діяльності у дітей, тим частіше використовуються ігрові форми. У процесі розвитку пізнавальних можливостей учнів гра поступово відходить на другий план, поступаючись суто «академічним» засобам навчання.

Під час гри, вчитель виконує регулюючу функцію, адже допомагає дитині ввійти в доросле життя, з його, на жаль, жорстокими нормами і головним чином не травмувати психіку дитини. У центрі особливої уваги вчителя початкових класів має бути формування позитивного чуттєво-емоційного фону пізнавальної діяльності школярів. Учні досить часто втрачають інтерес до навчання, оскільки основним змістом їхньої діяльності є формування технічних навичок, зокрема читання, письмо, лічба. Природна спрямованість дітей на вивчення навколишнього світу не знаходить реалізації у традиційному навчальному процесі. Тому відповідь на це питання – гра – гра дидактична, мистецька та будь-яка інша.

Існує надзвичайно велика кількість дидактичних ігор, які можна використовувати як на уроках, та і в групі продовженого дня, зокрема це сюжетно-рольові ігри, ігри-змагання, театралізовані ігри, музичні, рухливі, дидактичні, пізнавальні, тощо. До прикладу на уроках математики доцільно використати гру «Подорож». Цей вид гри зацікавить учнів до розв'язання різного виду завдань [2].

Застосування дидактичних ігор може здійснюватися за таким алгоритмом.

Вчитель повідомляє учням, що на них чекає цікава подорож в країну знань, але для того, аби відвідати її кожне містечко, вони повинні правильно виконати завдання, які їм пропонуються. Це можуть бути різні приклади, задачі відповідно до теми. У разі не правильного виконання вправи, учні не пройдуть пропускний пункт і будуть змушені повернутися до повторного проходження завдання, до тих пір, поки відповідь не буде правильною. Такий вид гри допоможе не тільки зацікавити учнів, але й дасть змогу їм усвідомлювати свої помилки та здійснювати роботу над їхнім виправленням [3; 4].

У групі продовженого дня також доцільно використовувати різні ігри для того, аби дати кожному учневі можливість індивідуально виразитись, встановити спілкування з колективом ГПД, а також трішки відпочити від навчання. Це можуть бути рухливі ігри на відкритому повітрі. До прикладу гра «Калюжі».

Вчитель ГПД заздалегідь виготовляє з паперу умовні калюжі і розставляє їх на подвір'ї школи. Завданням учнів є почергове перестрибування через дані калюжі. Спочатку пропонується перестрибувати через калюжі невеликої відстані, а згодом вчитель збільшує їхню відстань, враховуючи вікові можливості учнів. Дітки стоячи в ряду можуть одночасно перестрибувати калюжі і відразу порівнювати свої результати. В даній грі перемагає той учасник,

який зумів перестрибнути найбільшу за розміром калюжу. Цей вид гри дає змогу кожному учневі показати свої можливості, а також навчає дітей працювати в колективі.

Ігрові ситуації розвивають у дітей кмітливість, логічне мислення, збільшують словниковий запас, тренують пам'ять. За допомогою принципу «навчаючи граю», вдається уникнути психічного та фізичного перевантаження учнів. К. Ушинський радив застосовувати ігрові моменти праці учнів. Тоді і процес пізнання буде йти продуктивніше, а самі заняття будуть захоплюючими.

Гра – це і є та найбільш доступна і природна форма діяльності для початківців, яка усуває авторитетність у стосунках вчителя з учнями, створює особливу атмосферу емоційного піднесення. «Без гри не може бути повноцінного навчання» - В.Сухомлинський [5].

Отже, гра дає змогу зацікавити дітей на різних уроках, і вони з радістю приходять до школи, з цікавістю навчаються, бо знають, що їх тут зустрінуть улюблені герої.

Література

1. Ворожейкіна О.М. 100 цікавих ідей для проведення уроку. Харків: Основа, 2011. 139 с.
2. Ігри для формування етичної культури молодших школярів (2009). URL : <https://cutt.ly/WGcPqsl>
3. Розвивальні ігри молодших школярів (2016). URL : <https://cutt.ly/7GcPjiv>
4. Розвивальні ігри молодших школярів (2018 URL : <https://cutt.ly/PGcDB9Z>
5. Сухомлинський В. О. Сто порад учителю : книга для вчителя. К. : Радянська школа, 1988. 304 с.

УДК 378:35.089.95]:165.74(043)

РЕПКО І.П., ОДАРЧЕНКО В.І.

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
ЗАДОРОЖНЯ Я.І.

Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
№111 Харківської міської ради Харківської області

ГУМАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: НОРМАТИВНИЙ АСПЕКТ

Пріоритетним напрямом розвитку освіти в Україні як європейської держави є гуманізація світу. Цей принцип реалізується через утвердження людини як найвищої цінності суспільства і держави, створення умов для розвитку її здібностей та задоволення її різноманітних освітніх потреб.

Реалії сьогодення нашої країни в умовах воєнного стану утверджують людину як найвищу цінність держави та переосмислюють сталі підходи до організації освітнього процесу у закладах освіти.

Теоретичному обґрунтуванню гуманізації в освітній сфері присвячені наукові публікації В. Андрущенко, І. Беха, І.Зимньої, І. Зазюна, О. Кондратенко та плеяди інших науковців.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>